

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-189>

УДК 338.48 (477)

АНАЛІЗ КАТЕГОРИЗАЦІЇ ГОТЕЛІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ANALYSIS OF THE CATEGORIZATION OF HOTELS IN THE ODESA REGION

Шикіна Ольга Володимирівнакандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5294-3367>**Shykina Olga**

Odesa National Economic University

У статті досліджено особливості функціонування системи категоризації готелів в Україні на прикладі Одеської області. Узагальнено теоретичні підходи до категоризації засобів розміщення та обґрунтовано її трансформацію від інструменту адміністративного контролю до механізму забезпечення конкурентоспроможності готелів. Проаналізовано чинну нормативну базу, зокрема ДСТУ 4269:2003, та виявлено її невідповідність сучасним тенденціям розвитку індустрії гостинності. Встановлено, що готельний фонд регіону характеризується домінуванням середнього та високого сегментів і динамічністю процесів категоризації. Виявлено значну динамічність процесів категоризації, що проявляється у зміні категорійності готелів, втраті чинності сертифікатів та нерівномірності повторного проходження процедур сертифікації. Доведено позитивний вплив інтеграції готелів у мережеві структури на стабільність категорії. Обґрунтовано необхідність модернізації системи з урахуванням міжнародного досвіду.

Ключові слова: категоризація готелів, готельний ринок, Одеська область, якість готельних послуг, готельні мережі.

The article examines the functioning of the hotel categorization system in Ukraine, using Odesa region as a representative tourist destination. The study systematizes theoretical approaches to accommodation categorization and substantiates its transformation from an administrative control tool into a mechanism for ensuring competitiveness and market positioning of hotels. The existing regulatory framework, particularly DSTU 4269:2003, is analyzed and identified as outdated due to its focus on material indicators and insufficient consideration of service quality, customer experience, and digitalization. Based on empirical research, the structure of the hotel sector in Odesa region is analyzed. The findings demonstrate the dominance of midscale and upscale segments, with a significant concentration of room capacity in 4- and 5-star hotels, while the budget segment remains underrepresented. The study reveals a high level of dynamism in categorization processes, reflected in frequent changes in hotel categories, expiration of certificates, and uneven patterns of re-certification. These trends indicate structural instability in certain market segments and the necessity for continuous adaptation of hotel enterprises to changing market conditions. The study reveals that integration into hotel chains and operation under management companies positively affects category stability and compliance with quality standards. This is attributed to the implementation of standardized operational procedures, quality control mechanisms, and continuous improvement strategies. At the same time, the research highlights inconsistencies in the approaches of different hotel groups to categorization practices, which reflects the absence of a unified strategy for quality management at the industry level. The article also emphasizes the importance of harmonizing the national categorization system with European practices, particularly the Hotelstars Union framework. The results of the study substantiate the need for modernization of the national categorization system, taking into account digitalization, customer-oriented approaches, sustainability principles, and global standards of hospitality service.

Keywords: hotel classification, hospitality market, Odesa region, hotel service quality, hotel networks.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації туристичного ринку України, посилення конкуренції у сфері гостинності та необхідності відновлення галузі в посткризовий період особливого значення набуває про-

блема забезпечення якості готельних послуг. Одним із ключових інструментів регулювання та оцінювання якості засобів розміщення виступає система категоризації готелів, яка виконує не лише інформаційну, але й регу-

ляторну, маркетингову та інституційну функції. Вона забезпечує стандартизацію сервісу, формує довіру споживачів та виступає орієнтиром для позиціонування готельних підприємств на ринку.

Актуальність дослідження категоризації засобів розміщення в Одеській області зумовлена тим, що регіон є однією з ключових туристичних дестинацій України, де поєднуються діловий, рекреаційний та подієвий туризм. Водночас сучасні умови функціонування готельного бізнесу, зокрема наслідки пандемії COVID-19, військові дії, зміна туристичних потоків та трансформація попиту, суттєво вплинули на структуру готельного ринку, що знайшло відображення у динаміці проходження категоризації, зміні категорійності готелів та втраті чинності сертифікатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика категоризації засобів розміщення в Україні є предметом дослідження як з позицій державного регулювання, так і з точки зору ринкових механізмів забезпечення якості готельних послуг. У наукових працях простежується поступова трансформація підходів до розуміння ролі категоризації – від інструменту формального контролю до механізму формування конкурентоспроможності готельних підприємств.

У роботах С.С. Галасюк та К.Ф. Демянчу досліджено категоризацію готелів України у контексті європейського досвіду, де акцентовано увагу на необхідності гармонізації національної системи з міжнародними стандартами. Автори підкреслюють, що існуюча система категоризації в Україні має низку структурних недоліків, зокрема фрагментарність критеріїв оцінювання та обмежену адаптацію до сучасних вимог ринку, що знижує її ефективність як інструменту позиціонування готелів [1].

Регіональний аспект категоризації розкрито у дослідженні М.В. Грабара, який обґрунтовує нерівномірність розвитку готельного господарства на території України [2]. Автор доводить, що процеси категоризації суттєво відрізняються залежно від туристичної привабливості регіону, рівня інвестиційної активності та інфраструктурного розвитку, що зумовлює різний рівень представленості категорійних готелів у регіональному розрізі.

Питання державного регулювання категоризації готельних послуг детально розглянуто у дослідженні С.Г. Захарової, яка визначає сертифікацію як ключовий механізм забезпечення якості у сфері гостинності [3].

Авторка підкреслює, що ефективність системи категоризації значною мірою залежить від прозорості процедур, чіткості критеріїв оцінювання та дієвості контролю за дотриманням стандартів. Водночас у більш ранніх роботах С.С. Галасюк звертається увага на проблеми функціонування системи категоризації, зокрема її формалізований характер та недостатній вплив на реальний рівень якості послуг [4].

Порівняльний аналіз вітчизняного та світового досвіду категоризації представлений у роботах І.В. Тімар, де доведено, що міжнародні системи класифікації готелів характеризуються більшою гнучкістю, орієнтацією на споживача та інтеграцією з маркетинговими інструментами [5]. Авторка підкреслює, що у світовій практиці категоризація дедалі більше виконує функцію комунікації із клієнтом, формуючи очікування щодо рівня сервісу, тоді як в Україні вона часто залишається адміністративною процедурою.

Узагальнення наукових підходів дозволяє зробити висновок, що категоризація готелів еволюціонує від інструменту державного контролю до комплексного механізму управління якістю, інтегрованого в ринкові та мережеві процеси розвитку готельного бізнесу. Водночас недостатньо дослідженими залишаються питання динаміки категоризації на регіональному рівні, зокрема в контексті повторного проходження сертифікації, зміни категорійності та взаємозв'язку з інтеграційними процесами, що і обумовлює необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

Формулювання цілей статті. Метою статті є комплексний аналіз процесів категоризації засобів розміщення Одеської області з урахуванням динаміки проходження категоризації, змін категорійності готелів, втрати чинності сертифікатів та їх взаємозв'язку з інтеграційними процесами в готельному бізнесі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Категоризація готелів у сучасній науковій парадигмі розглядається як багатофункціональний інструмент, що поєднує регуляторні, маркетингові та управлінські аспекти функціонування готельного бізнесу. Узагальнення теоретичних підходів дозволяє виділити еволюцію її сутності від адміністративного механізму державного контролю до інструменту формування конкурентоспроможності та позиціонування готельних підприємств на ринку [6]. У класичному розумінні категоризація виконує функцію стандарти-

зації якості послуг, забезпечуючи уніфікацію критеріїв оцінювання та прозорість для споживача. Водночас сучасні підходи трактують її як елемент маркетингової комунікації, що формує очікування клієнтів та впливає на їх поведінкові рішення.

В Україні процедура категоризації засобів розміщення має чітко регламентований характер і здійснюється відповідно до державної політики у сфері туризму. Згідно з офіційними положеннями, категоризація передбачає проходження суб'єктом господарювання визначеної процедури оцінювання відповідності встановленим вимогам, що включає подання пакету документів, проведення експертної оцінки та отримання сертифіката із зазначенням категорії готелю [7]. Такий підхід формально забезпечує контроль якості, однак на практиці ефективність цієї системи залежить від регулярності проходження процедури, актуальності критеріїв та рівня їх відповідності сучасним міжнародним стандартам.

Аналіз чинного нормативного документа ДСТУ 4269:2003 «Послуги туристичні [8]. Класифікація готелів» дозволяє констатувати, що система категоризації готелів в Україні базується на підходах, сформованих на початку 2000-х років і орієнтованих переважно на матеріально-технічні характеристики засобів розміщення. Відповідно до стандарту, визначення категорії готелю здійснюється на основі сукупності вимог до матеріально-технічної оснащеності, переліку послуг та кваліфікації персоналу, що формує комплексну характеристику об'єкта розміщення. Такий підхід відповідає класичній моделі класифікації, яка домінувала у світовій практиці у період індустріального розвитку готельного бізнесу.

Разом із тим детальний аналіз структури стандарту свідчить про його надмірну орієнтацію на кількісні та інфраструктурні показники. Зокрема, значна частина критеріїв стосується площ номерів, наявності конкретних видів меблів, технічного обладнання та фізичних параметрів приміщень, включаючи освітлення, вентиляцію, водопостачання та інші інженерні системи. У таблицях вимог чітко регламентуються навіть такі аспекти, як розміри ліжок, кількість рушників або наявність попільничок у номерах, що відображає підхід, характерний для стандартизації попередніх десятиліть.

У контексті сучасного розвитку індустрії гостинності такий підхід виявляє низку суттєвих обмежень. По-перше, він практично не враховує нематеріальні складові якості

готельних послуг, зокрема рівень сервісу, клієнтський досвід, персоналізацію обслуговування та емоційну складову сприйняття послуги. У сучасних наукових дослідженнях саме ці параметри визначають конкурентоспроможність готелів, тоді як формальна відповідність матеріально-технічним вимогам не гарантує високої якості сервісу.

По-друге, ДСТУ 4269:2003 не відображає вплив цифровізації на функціонування готельного бізнесу. У стандарті відсутні вимоги щодо використання сучасних інформаційних систем управління (PMS, CRM), онлайн-каналів продажу, інтеграції з OTA-платформами, управління репутацією через цифрові сервіси, що є ключовими елементами сучасної готельної індустрії. Водночас у документі лише опосередковано згадується використання «сучасного технічного устаткування» для реєстрації гостей, що не відповідає реальному рівню цифрової трансформації галузі.

По-третє, стандарт не враховує поширення нових форм організації готельного бізнесу, зокрема мережових структур, франчайзингу, управлінських контрактів та платформених моделей. У сучасній практиці саме інтеграційні процеси забезпечують стабільність стандартів якості, уніфікацію сервісу та контроль за відповідністю категорії, однак у ДСТУ відсутні критерії, що відображають приналежність готелю до мережі або рівень стандартизації управлінських процесів.

Важливою проблемою є також невідповідність ДСТУ 4269:2003 європейським підходам до класифікації готелів. У країнах ЄС, зокрема в рамках системи Hotelstars Union, критерії класифікації мають більш гнучкий характер та поєднують обов'язкові вимоги з бальною системою оцінювання додаткових послуг і сервісних характеристик [9]. На відміну від цього, український стандарт має жорстку структуру мінімальних вимог, що знижує його адаптивність до різноманітності сучасних готельних форматів, включаючи бутик-готелі, апарт-готелі, lifestyle-концепції та гібридні форми розміщення.

Крім того, аналіз наукових підходів до категоризації готелів свідчить про зміну акцентів від інфраструктурних критеріїв до клієнтоорієнтованих та ринкових показників. Сучасні дослідники розглядають категоризацію як інструмент маркетингового позиціонування, який має відображати реальну цінність послуги для споживача, а не лише формальну відповідність встановленим нормам. У цьому контексті система, що базується виключно на

матеріально-технічних параметрах, втрачає свою ефективність як інструмент комунікації з клієнтом.

Додатково слід зазначити, що стандарт не враховує сучасні виклики сталого розвитку, енергоефективності та екологічної відповідальності, які стають обов'язковими складовими функціонування готельних підприємств у міжнародній практиці. Відсутність відповідних критеріїв у системі категоризації обмежує можливості інтеграції українських готелів у глобальні тренди ESG та знижує їх привабливість для міжнародних туристів.

На основі узагальнення даних щодо категоризації засобів розміщення Одеської області

за період з 2016 року встановлено, що процес формування готельного ринку регіону характеризується високим рівнем динамічності, неоднорідністю розвитку та значною варіативністю змін категорійності готелів. Загалом у вибірку включено 59 готельних об'єктів, з яких 28 станом на 20.04.2026 мають чинні сертифікати категоризації (див. Табл. 1).

Станом на 2026 рік структура готельного фонду за категоріями демонструє домінування середнього та високого сегментів. Найбільша кількість номерного фонду зосереджена у готелях категорій 4 та 5 зірок, які разом формують понад дві третини загального

Таблиця 1

Готелі у Одеській області, що мають категорію станом на 20.04.2026

Категорія	Кількість	Перелік	Кількість номерів	Номерний фонд категорії
1-зірка	1	Готель «ФІЄСТА»	10	10
2-зірки	1	Готель «Центральний»	82	82
3-зірки	9	Готель «Раціотель Маренеро Одеса»	63	692
		Готель «ОК Одеса»	176	
		Готель «Аркадія»	224	
		Готель «Radisson Hotel City Centre Odesa»	90	
		Готель «Пасаж»	25	
		Готель «Чорне море»	38	
		Готель «Alarus Luxe»	26	
		Готель «Вояж»	25	
		Готель «Амстердам»	25	
4-зірки	8	Готелю «Чорне Море»	82	753
		Готель «Hotel MARLIN»	40	
		Готель «Лондон»	37	
		Готель «СПА-готель «Grand Marin»	57	
		Готель «BLACK SEA CENTRAL»	211	
		Готель «Гагарін»	248	
		Готель «Фредерік Коклен»	17	
		Готель «IL Decameron»	61	
5-зірок	9	Готелю «Отрада»	30	733
		Готель «Прем'єр Готель Одеса»	194	
		Готель «Hotel de Paris Odessa MGallery»	51	
		Готель «Дюк готель»	41	
		Готель «Kadorr hotel resort&spa»	25	
		Готель «Брістоль»	115	
		Готель «HEMO Готель Резорт & СПА»	180	
		Готель M1 «Club Hotel»	68	
		Готель «Palace Del Mar»	29	
Загалом:	28	-	2270	2270

Джерело: сформовано автором на основі [10]

номерного фонду регіону. Зокрема, готелі категорії 4 зірки акумулюють 753 номери, тоді як 5-зірковий сегмент – 733 номери, що свідчить про високий рівень орієнтації ринку на якісні та преміальні послуги.

Водночас низький сегмент практично не представлений, оскільки лише один готель має категорію 1 зірка, що може свідчити про зміщення попиту в бік більш якісних форматів розміщення або про вихід бюджетних об'єктів із системи категоризації.

Аналіз кількості проходження категоризації свідчить про нерівномірність цього процесу. Частина готелів проходила процедуру лише один раз, що може свідчити про відсутність наміру стратегічного перегляду якості послуг (зараз сертифікат видається на строк 5 років). Водночас окремі об'єкти демонструють активну динаміку, проходячи категоризацію до п'яти разів, що характерно для готелів, орієнтованих на адаптацію до змін ринку та підвищення рівня сервісу (див. Табл. 2).

Таблиця 2

Готелі у Одеській області, що проходили категоризацію з 2016 року

№	Назва готелю	Кількість процедур	Кількість зірок	Дата дії сертифікату	Зміни у зірковості
1	2	3	4	5	6
1	Готель «Alarus Luxe»	1	3	до 04.10.2026	-
2	Готель «Alice Place»	1	4	до 01.04.2026	-
3	Готель «Ark Palace»	1	4	до 16.04.2026	-
4	Готель «Atlantic Garden Resort»	2	5	до 26.11.2022	з 4 на 5 *
5	Готель «Black Sea Central»	5	4	до 28.12.2028	-
6	Готель «Hotel de Paris Odessa MGallery by Sofitel»	2	5	до 09.09.2026	-
7	Готель «Hotel Marlin»	2	4	до 25.11.2026	з 1 на 4 *
8	Готель «Hotel Wwll Street»	1	4	до 19.05.2020	-
9	Готель «IL Decameron»	2	4	до 26.02.2031	з 5 на 4 *
10	Готель «Kadorr hotel resort&spa»	2	5	до 05.11.2026	-
11	Готель «Maristella Marine Residence»	2	5	до 26.03.2026	-
12	Готель «Palace Del Mar»	2	5	до 15.04.2029	-
13	Готель «Palais Royal Odessa»	1	3	до 10.05.2019	-
14	Готель «Palladium»	1	3	до 20.12.2021	-
15	Готель «Panorama De Luxe»	1	5	до 31.08.2021	-
16	Готель «Radisson Hotel City Centre Odesa»	1	3	до 27.07.2026	-
17	Готель «Ruta Family Club Hotel»	2	3	до 19.12.2022	-
18	Готель «UNO дизайн готель»	1	1	до 22.11.2021	-
19	Готель «Авангард»	1	1	до 13.09.2020	-
20	Готель «Амстердам»	1	3	до 05.11.2026	-
21	Готель «Аркадія Плаза»	2	4	до 10.10.2022	-
22	Готель «Аркадія»	2	3	до 14.05.2026	-
23	Готель «Брістоль»	3	5	до 22.08.2028	-
24	Готель «Вікторія»	1	2	до 06.09.2019	-

Продовження Таблиці 2

1	2	3	4	5	6
25	Готель «Вілла Ле Прем'єр»	2	1	до 19.12.2022	з 5 на 1 *
26	Готель «Вояж»	1	3	до 23.10.2026	-
27	Готель «Гагарін»	5	4	до 19.02.2029	з 5 на 4 *
28	Готель «Гранд Петтіне»	2	4	до 12.07.2022	-
29	Готель «Дюк отель»	2	5	до 04.10.2026	-
30	Готель «Елада»	1	3	до 21.05.2022	-
31	Готель «ЗЕНІТ»	1	3	до 22.04.2026	-
32	Готель «Каліфорнія»	2	5	до 19.08.2022	-
33	Готель «Континенталь»	1	4	до 20.12.2021	-
34	Готель «Лермонтовський»	2	3	до 19.04.2022	-
35	Готель «Лондон»	3	4	до 22.08.2028	з 3 на 4 *
36	Готель «Лондонська»	2	4	до 19.12.2022	-
37	Готель М1 «Club Hotel»	3	5	до 15.03.2029	-
38	Готель «Мирний курорт»	2	3	до 22.04.2026	-
39	Готель «Морський»	2	4	до 01.04.2026	-
40	Готель «Моряк»	1	2	до 25.01.2022	-
41	Готель «Моцарт»	1	4	до 11.08.2020	-
42	Готель «Немо Готель Резорт & СПА»	2	5	до 01.09.2028	-
43	Готель «ОК Одеса»	2	3	до 14.05.2026	-
44	Готель «Олександрівський»	1	3	до 26.03.2026	-
45	Готель «Отрада»	2	5	до 31.05.2026	-
46	Готель «Пасаж»	1	3	до 05.08.2026	-
47	Готель «Прем'єр Готель Одеса»	1	5	до 05.08.2026	-
48	Готель «Промінада»	2	4	до 19.12.2022	-
49	Готель «Раціотель Маренеро Одеса»	2	3	до 13.05.2026	-
50	Готель «СПА-готель «Grand Marin»	3	4	до 01.12.2028	-
51	Готель «УЛІС»	1	3	до 22.04.2026	-
52	Готель «Фієста»	2	1	до 05.08.2026	-
53	Готель «Фраполлі»	2	1	до 19.04.2022	з 4 на 1 *
54	Готель «Фредерік Коклен»	2	4	до 25.11.2029	з 4 на 1 *
55	Готель «Центральний»	2	2	до 23.02.2027	-
56	Готель «Чорне море» (Чорноморець) – Stadium Park Hotel	2	5	до 19.08.2022	-
57	Готель «Чорне море»	1	3	до 26.08.2026	-
58	Готель «Чорне море», «Золотий Бугаз»	2	5	до 19.08.2022	-
59	Готель «Юність» – «Прем'єр Готель Одеса»	1	3	до 06.09.2019	-

Джерело: сформовано автором на основі [10]

Особливої уваги заслуговує аналіз змін категорійності. У низці випадків зафіксовано підвищення категорії, що відображає інвестиції в розвиток матеріально-технічної бази та сервісу, як, наприклад, у готелю «Atlantic Garden Resort», який підвищив категорію з чотирьох до п'яти зірок. Водночас спостерігаються і зворотні процеси, що є більш показовими з точки зору кризових явищ на ринку. Так, готель «IL Decameron» знизив категорію з п'яти до чотирьох зірок, а «Гагарін» – з п'яти до чотирьох, що може свідчити про складнощі підтримання високих стандартів у довгостроковій перспективі.

Найбільш критичним є випадок готелю «Вілла Ле Прем'єр», який втратив категорію з п'яти до однієї зірки, що відображає або суттєву зміну формату функціонування, або втрату відповідності вимогам сертифікації. Подібні трансформації демонструють нестабільність частини преміального сегмента в умовах зовнішніх викликів.

Окремого аналізу потребує взаємозв'язок категоризації та інтеграційних процесів. Встановлено, що значна частина готелів, інтегрованих у мережеві структури або керуючі компанії, демонструє більшу стабільність категорії та прийняття рішень про проходження категоризації. Зокрема, готелі, що входять до міжнародних та національних мереж (Accor, Radisson, Premier Hotels and Resorts, Vertex Hotel Group, Ribas Hotel Group, Maestro), характеризуються більш стабільними позиціями у своїх категоріях, що пояснюється впровадженням стандартизованих підходів до управління та контролю якості послуг. Однак, можемо зробити висновок про різний підхід окремих готельних утворень до необхідності проходити та пере підтверджувати категорії готелю.

Дуже сумлінно до питання категоризації готелів ставляться у Mozart Hotel Group. На даний час (20.04.2026 р.) з 4 готелів мають категорію – готель «Аркадія», готель «ОК Одеса», готель «Центральний», і тільки готель «Моцарт» не пройшов повторну категоризацію, що було пов'язано зі складнощами адаптації готелю до вимог інклюзивного простору. Але дія сертифікатів готелів «Аркадія» та «ОК Одеса» майже пройшли. Мультибрендова українська управлінська компанія у сфері hospitality, wellness & spa та комерційної нерухомості Vertex Hotel Group проводила категоризацію для всіх своїх трьох готелів в Одесі, але станом на зараз у готелю «Лондонська» не діє сертифікат на чотири зірки

(див. Табл. 3). Керуюча компанія Maestro Hotel Management у своєму портфелі має 6 готелів в Одесі та 1 на Кароліно-Бугазі в Одеській області. Серед них категорію мають готель «IL Decameron» 4 зірки (втратив статус 5 зірок), готель M1 «Club Hotel» 5 зірок, готель «Олександрівський» 3 зірки; не проходили повторно категоризацію – готель «Hotel Wall Street» та готель «Вілла Ле Прем'єр», а взагалі не проходили категоризацію – Bryk Hotel та Weekend Family Hotel.

З двох готелів, якими керує Premier Hotels and Resorts категоризацію отримав тільки «Прем'єр Готель Одеса». Серед усіх готелів, якими керує в Одеській області Business Regency Group категорію має лише готель «Marlin».

Така сама ситуація з керуючою компанією Ribas Hotel Group, категорію має тільки готель «Дюк». Наразі в Одеській області більше немає готелів, що входять до готельної мережі Optima, але є два готелі, що мають відношення до Alliance City та Alliance Resort від Optima, обидва готелі втратили свою категорію ще у 2022 році.

Аналіз готелів, що втратили чинність категорії, підтверджує тенденцію до скорочення сертифікованого сегмента. Найбільша кількість таких об'єктів припадає на категорії 3 та 4 зірки, що є базовими для ринку, що вказує на структурні проблеми середнього сегмента, який найбільш чутливий до економічних коливань.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що категоризація готелів в Україні поступово трансформується від інструменту адміністративного регулювання до комплексного механізму забезпечення конкурентоспроможності та ринкового позиціонування готельних підприємств. Узагальнення теоретичних підходів засвідчило зміну акцентів від переважно інфраструктурних критеріїв до врахування сервісних, клієнтоорієнтованих та маркетингових аспектів функціонування засобів розміщення.

Аналіз чинної нормативної бази, зокрема ДСТУ 4269:2003, дозволив виявити його невідповідність сучасним реаліям розвитку індустрії гостинності. Встановлено, що стандарт орієнтований переважно на матеріально-технічні показники та не враховує такі ключові фактори, як цифровізація, клієнтський досвід, інтеграційні процеси, а також вимоги сталого розвитку, що обмежує його ефективність як інструменту оцінювання якості готельних послуг.

Таблиця 3

Готелі у Одеській області, що втратили чинність категорії

Категорія	Кількість	Перелік
1-зірка	5	Готель «Авангард» (до 13.09.2020) Готель «Упо дизайн готель» (до 22.11.2021) Готель «Фраполлі» (19.04.2022) Готель «Marlin» (до 12.06.2022) Готель «Вілла Ле Прем'єр» (до 19.12.2022)
2-зірки	2	Готель «Вікторія» (до 06.09.2019) Готель «Моряк» (до 25.01.2022)
3-зірки	10	Готель «Лондон» (до 29.03.2019) Готель «Palais Royal Odessa» (до 10.05.2019) Готель «Palladium» (до 20.12.2021) Готель «Лермонтовський» (до 19.04.2022) Готель «Елада» (до 21.05.2022) Готель «Ruta Family Club Hotel» (до 19.12.2022) Готель «Олександрівський» (до 26.03.2026) Готель «Зеніт» (до 22.04.2026) Готель «Мирний-Курорт» (до 22.04.2026) Готель «Уліс» (до 22.04.2026)
4-зірки	14	Готель «Фраполлі» (до 29.03.2019) Готель «Лондонська» (до 03.01.2020) Готель «Hotel Wall Street» (до 19.05.2020) Готель «Моцарт» (до 11.08.2020) Готель «Континенталь» (до 20.12.2021) Готель «Спа-готель «Grand Marin» (до 06.03.2022) Готель «Atlantic Garden Resort» (до 21.05.2022) Готель «Гранд Петтіне» (до 12.07.2022) Готель «Аркадія Плаза» (до 10.10.2022) Готель «Лондонська» (до 19.12.2022) Готель «Промінада» (до 19.12.2022) Готель «Морський» (до 01.04.2026) Готель «Alice Place» (до 01.04.2026) Готель «Ark Palace» (до 16.04.2026)
5-зірок	8	Готель «Вілла Ле Прем'єр» (до 25.01.2020) Готель «Hotel de Paris Odessa MGallery by Sofitel» (до 09.08.2021) Готель «Panorama De Luxe» (до 31.08.2021) Готель «Чорне море», «Золотий Бугаз» (до 19.08.2022) Готель «Каліфорнія» (до 19.08.2022) Готель «Чорне море» (до 19.08.2022) Готель «Atlantic Garden Resort» (до 26.11.2022) Готель «Maristella Marine Residence» (до 26.03.2026)

Джерело: сформовано автором на основі [10]

Емпіричне дослідження категоризації готелів Одеської області показало, що структура готельного фонду регіону характеризується домінуванням середнього та високого сегментів, зокрема готелів категорій 4 та 5 зірок, які формують основну частину номерного фонду. Водночас встановлено низьку представленість бюджетного сегмента, що свідчить про зміну структури попиту та трансформацію ринку у бік більш якісних форматів розміщення.

Виявлено значну динамічність процесів категоризації, що проявляється у нерівномірності проходження сертифікації, зміні

категорійності готелів та втраті чинності сертифікатів. Особливо показовими є випадки як підвищення категорії внаслідок інвестицій у розвиток, так і її зниження або втрати, що відображає вплив кризових явищ та складність підтримання високих стандартів якості в довгостроковій перспективі.

Доведено, що інтеграція готелів у мережеві структури та функціонування під управлінням професійних керуючих компаній сприяють підвищенню стабільності категорії та забезпеченню відповідності вимогам якості. Водночас встановлено відсутність єдиного підходу до проходження категоризації серед різних

готельних об'єднань, що свідчить про неоднорідність управлінських практик у галузі.

Окремо обґрунтовано, що національна система категоризації потребує гармонізації з європейськими підходами, зокрема системою Hotelstars Union, що дозволить підвищити прозорість класифікації, забезпечити зіваність категорій та зміцнити позиції українських готелів на міжнародному ринку.

Таким чином, подальший розвиток системи категоризації готелів в Україні має бути спрямований на її модернізацію з урахуванням сучасних тенденцій розвитку індустрії гостинності, інтеграційних процесів, цифровізації та клієнтоорієнтованого підходу до оцінювання якості готельних послуг, що сприятиме підвищенню ефективності функціонування готельного бізнесу та його конкурентоспроможності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Галасюк С.С., Демянчу К.Ф. Категоризація готелів України в контексті європейського досвіду. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Економічні науки». 2018. № 32. С. 64–68. (дата звернення: 20.04.2026).
2. Грабар М. В. Категоризація готелів в Україні: регіональний аспект. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 4. С. 40–44. (дата звернення: 20.04.2026).
3. Захарова С. Г. Державне регулювання якості готельних послуг шляхом їхсертифікації. *Держава та регіони*. Серія: Державне управління, 2015. № 1(49). С.10-15.2. (дата звернення: 20.04.2026).
4. Галасюк С. С. Проблеми категоризації готельних підприємств в Україні. *Вісник ДІТБ: зб. наук. праць*. Вип. 14. Донецьк: Донецький інституттуристичного бізнесу, 2010. С. 262-267. (дата звернення: 20.04.2026).
5. Тімар І.В. Категоризація підприємств готельного бізнесу: вітчизняний та світовий досвід. *Управління розвитком*, 2016. С.71-77. (дата звернення: 20.04.2026).
6. Шикіна О.В. Сучасні тенденції розвитку категорійних готелів України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. Економіка туризму та готельно-ресторанна справа. 2021. № 2 (77). DOI: 10.33987/vsed.2(77).2021.163-179 (дата звернення: 20.04.2026).
7. Державне агентство розвитку туризму в Україні. Режим доступу: <https://www.tourism.gov.ua/>. (дата звернення: 20.04.2026).
7. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів. Введ. 01.07.2004 р. К.: Держспоживстандарт України, 2004. 18 с. (дата звернення: 20.04.2026).
9. Система категоризацій «Hotelstars». URL: <https://www.Hotelstars.eu>. (дата звернення: 20.04.2026).
10. Реєстр свідоцтв про встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) URL: <https://surl.li/kgfwzq> (дата звернення: 20.04.2026).

REFERENCES:

1. Halasiuk S. S., Demianchu K. F. (2018) Katerhoryzatsiia hoteliv Ukrainy v konteksti yevropeiskoho dosvidu [Hotel categorization in Ukraine in the context of European experience]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Seriiia «Ekonomichni nauky», no. 32, pp. 64–68. (in Ukrainian) (accessed April 20, 2026).
2. Hrabar M. V. (2018) Katerhoryzatsiia hoteliv v Ukraini: rehionalnyi aspekt [Hotel categorization in Ukraine: Regional aspect]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 4, pp. 40–44. (in Ukrainian) (accessed April 20, 2026).
3. Zakharova S. H. (2015) Derzhavne rehuliuвання yakosti hotelnykh posluh shliakhom yikh sertyfikatsii [State regulation of hotel service quality through certification]. *Derzhava ta rehiony*. Seriiia: Derzhavne upravlinnia, no. 1(49), pp. 10–15. (in Ukrainian) (accessed April 20, 2026).
4. Halasiuk S. S. (2010) Problemy katehoryzatsii hotelnykh pidpriemstv v Ukraini [Problems of hotel enterprises categorization in Ukraine]. *Visnyk DITB: zbirnyk naukovykh prats*, no. 14, pp. 262–267. (in Ukrainian) (accessed April 20, 2026).
5. Timar I. V. (2016) Katerhoryzatsiia pidpriemstv hotelnoho biznesu: vitchyzniani ta svitovy dosvid [Categorization of hotel business enterprises: Domestic and international experience]. *Upravlinnia rozvytkom*, pp. 71–77. (in Ukrainian) (accessed April 20, 2026).
6. Shykina O. V. (2021) Suchasni tendentsii rozvytku katehoriinykh hoteliv Ukrainy [Current trends in the development of categorized hotels in Ukraine]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*. Ekonomika turyzmu ta hotelno-restoranna справа, no. 2 (77). [https://doi.org/10.33987/vsed.2\(77\).2021.163-179](https://doi.org/10.33987/vsed.2(77).2021.163-179) (in Ukrainian) (accessed April 20, 2026).
7. Derzhavne ahentstvo rozvytku turyzmu v Ukraini (n.d.) [State Agency for Tourism Development of Ukraine]. Available at: <https://www.tourism.gov.ua/> (accessed April 20, 2026).

8. DSTU 4269:2003 (2004) Posluhy turystychni. Klasyfikatsiia hoteliv [Tourist services. Classification of hotels]. Kyiv: Derzhspozhyvstandart Ukrainy. (in Ukrainian) (accessed April 20, 2026).

9. Hotelstars Union (n.d.) [Hotelstars classification system]. Available at: <https://www.hotelstars.eu/> (accessed April 20, 2026).

10. Reiestr svidotstv pro vstanovlennia katehorii hoteliam ta inshym ob'ektam rozmishchennia (n.d.) [Register of certificates on hotel categorization]. Available at: <https://surl.li/kgfwzq> (accessed April 20, 2026).

Дата надходження статті: 17.04.2026

Дата прийняття статті: 08.05.2026

Дата публікації статті: 14.05.2026